

Onderwerp: Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029

Babsnummer: 901

1. Gevraagd besluit

- a. De Programmabegroting 2025 vast te stellen en daarmee de bedragen voor 2025 per programma, tot een totaal van € 265,0 miljoen aan lasten.
- b. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2026-2029.
- c. Het college van dijkgraaf en heemraden te mandateren voor het vrijgeven van de in de vertrouwelijke bijlage in kolom M met DH gecategoriseerde investeringen conform artikel 2.9 van het delegatie- en mandaatbesluit WSHD.
- d. In te stemmen met het aanhouden van een weerstandsratio van 1,2 voor het bepalen van de hoogte van de algemene reserves.
- e. In te stemmen met de volgende mutaties binnen de reserves:

Waterveiligheid

- Toevoegingen algemene reserve Waterveiligheid € 0,03 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 0,7 miljoen

Schoon & Voldoende Water

- Onttrekking bestemmingsreserve Budgetoverhevelingen € 0,3 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Baggeren € 2,1 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Onderhoud CMK € 0,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve CMK monitoring € 0,04 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 1,8 miljoen

Waterketen

- Onttrekking bestemmingsreserve Maatregelen gebiedsrendement stikstofverwijdering € 0,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing € 0,9 miljoen

Wegen

- Toevoeging algemene reserve Wegen € 0,03 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve wegen € 1,0 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve personele capaciteit wegen € 0,3 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve wegenheffing € 0,20 miljoen

Algemene Dekkingsmiddelen

- Onttrekking egalisatiereserve watersysteemheffing – gebouwd € 2,4 miljoen
- Onttrekking egalisatiereserve wegenheffing – gebouwd € 0,5 miljoen

- f. In te stemmen met het aan het college van dijkgraaf en heemraden mandateren van het inzetten van de post onvoorzien van maximaal € 0,25 miljoen met verantwoording achteraf via de planning & control producten.
- g. Ter dekking van de financieringsbehoefte het college van dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:
 - Het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening-courant verhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet van € 61,0 miljoen.
 - Het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 58,8 miljoen.

2. Probleemstelling - context

De noodzaak om tot een sluitende begroting te komen, waarin de noodzakelijke lasten moeten worden opgevangen door de belastingopbrengsten, bijdragen van derden en inzet van reserves.

3. Beoogd effect en argumenten

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2025 en kennis te nemen van de meerjarenraming 2026-2029 verleent de VV toestemming om de genoemde activiteiten voor 2025 uit te voeren en hiervoor de vastgestelde budgetten in te zetten. Daarnaast stemt de VV in met de opgenomen geplande investeringen. Dit houdt in dat deze investeringen conform de aangegeven planning verder kunnen worden voorbereid. Voor het daadwerkelijk starten met de uitvoering is, afhankelijk van de aard en de omvang van de investering, nog vrijgave van het krediet nodig door het college dan wel de VV.

Opgave leidend voor de begroting

Ook voor de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 vormt het in 2023 afgesloten bestuursakkoord 'Waterambities verenigd' de basis. De focus ligt op de urgentie en het belang van duurzaam waterbeheer in een veilige leefomgeving op de Zuid-Hollandse eilanden. Door de klimaatverandering en een toename van weersextremen staat het waterschap voor grote opgaven. Bestuur en organisatie trekken samen op om de uitdagingen op een gedegen en nuchtere manier op te pakken.

In de afgelopen jaren is waterschap Hollandse Delta door een veranderingsproces gegaan. Waar in het verleden de focus vooral lag op het beheer en onderhoud is er vanaf 2019 meer en meer aandacht gekomen voor renovatie en vernieuwing. Bij de uitvoering van deze renovatie en vernieuwing staat het waterschap bij de complexere renovatie- en vernieuwingsprojecten voor stevige uitdagingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de transitiepaden voor de Waterketen, waarmee alle zuiveringen moeten gaan voldoen aan nieuwe eisen op het gebied van waterkwaliteit en duurzaamheid. Maar ook aan de opgaven uit de Watergebiedsplannen met daarin aanpassingen van ons watersysteem en gemalen om ons voor te bereiden op het veranderende klimaat. Ook wordt onze omgeving steeds belangrijker en daarmee het belang van intensieve samenwerking met onze partners binnen en buiten ons werkgebied. Belangrijk onderdeel van de verandering en de veranderende omgeving is de invloed van digitalisering. Dit betreft niet enkel het digitaliseren van bestaande processen en werkwijzen, maar zeker ook een verandering in denken en uitvoeren.

Voor alle programma's in deze begroting geldt dat de activiteiten bijdragen aan de ambities en speerpunten vanuit het Waterbeheerprogramma (WBP), Wegenbeheerprogramma (WgBP) en Groenbeleidsplan. Bij de wijze waarop we die activiteiten uitvoeren willen we de negatieve impact op milieu en klimaat beperken, het watersysteem klimaatbestendiger maken en de biodiversiteit vergroten.

De opgave van het waterschap houdt niet op aan het einde van de meerjarenraming van deze Programmabegroting, maar loopt door tot 2050 en zelfs verder. Een lange tijdshorizon levert onzekerheden op. Ook de korte termijn kent onzekerheden en voor de Programmabegroting 2025 gelden deze door het spanningsveld tussen opgaven, beschikbaarheid van mensen en middelen en haalbaarheid en realisatiekracht. In deze begroting is daarom extra aandacht besteed aan de maakbaarheid van de opgave en zijn tevens de onzekerheden per programma toegelicht.

De grote opgaven in zowel beheren als vernieuwen zorgen, in combinatie met stijgingen in kapitaal- en personeelslasten en andere autonome ontwikkelingen zoals stijgende prijzen, tot een stijging van de benodigde belastingopbrengst.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Waterveiligheid	21,8	23,3	23,0	25,8	31,7	33,1	27,3
Voldoende en Schoon Water	54,3	62,4	69,9	71,0	71,2	75,5	77,7
Waterketen	82,3	91,8	94,9	104,5	111,5	117,0	122,4
Wegen	12,8	13,4	16,2	17,4	18,9	19,8	20,6
Bestuur en Organisatie	25,4	27,3	28,8	28,2	29,7	30,7	32,1
Dekkingsmiddelen	-197,6	-204,7	-222,2	-241,1	-261,3	-274,6	-279,0
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-1,0	13,5	10,5	5,9	1,8	1,5	1,2
Toevoeging aan reserves	5,6	2,3	0,1	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-15,7	-17,3	-10,5	-5,9	-1,8	-1,5	-1,2
Saldo van baten en lasten na bestemming	-11,1	-1,5	-	-	-	-	-

Flinke investeringen komende jaren

In de samenvatting van de Programmabegroting 2025 is de volgende tabel met investeringen voor de komende jaren opgenomen

Programma (bedragen in 1 mln.)	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Waterveiligheid	8,2	23,3	15,3	6,4	11,3	12,9
Voldoende en Schoon Water	14,9	13,2	36,3	45,4	27,6	33,4
Waterketen	32,9	60,8	107,2	115,7	60,1	37,0
Wegen	29,1	22,9	15,8	15,0	12,4	12,5
Bestuur en Organisatie	3,6	4,5	4,0	1,0	-	-
Eindtotaal	88,6	124,7	178,5	183,5	111,4	95,8

Het investeringsvolume van 2025 is flink hoger dan dat van 2024. Vooral bij de programma's Waterveiligheid en Waterketen wordt in 2025 flink geïnvesteerd. Ook de komende jaren zijn de investeringsvolumes binnen de programma's Waterketen en Voldoende en Schoon Water fors. De investeringsvolumes van deze programma's zullen naar verwachting, meerjarig verder toenemen.

De investeringsbedragen binnen het programma Waterveiligheid hebben betrekking op het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het project Zettingsvloeiing verlengde derde toetsronde (ZV3T). In de tabellen zijn de bruto investeringsuitgaven (exclusief HWBP-subsidie) weergegeven zodat er een transparant beeld is ten aanzien van het financiële volume van de uit te voeren activiteiten.

Inzet reserves komende jaren

WSHD heeft in de afgelopen jaren een sterke financiële positie opgebouwd. In de Programmabegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2029 wordt, conform eerdere bestuurlijke besluitvorming, een deel van de reserves gefaseerd ingezet. Voor 2025 bedraagt de inzet € 10,5 miljoen.

Algemene reserves en weerstandsratio:

De ondergrens van de algemene reserves wordt bepaald door de weerstandsratio. De weerstandsratio betreft de verhouding tussen het risicoprofiel en de aanwezige reserves. Sinds de Programmabegroting 2020 wordt een ratio van 1,2 gehanteerd. Dit betekent dat 1,2 maal het totaal van de geïnventariseerde risico's minimaal aan reserves aangehouden moet worden. In de Programmabegroting 2025 wordt hieraan voldaan. Verder wordt, in het voorjaar van 2025, de notitie 'Afwegingskader gezonde overheidsfinanciën WSHD 2025' met de VV besproken. In afwachting van het vaststellen van deze notitie wordt vooralsnog voor de Programmabegroting 2025 de ratio van 1,2 gehanteerd.

Tariefegalisatiereserves:

De tariefegalisatiereserves bedragen begin 2025 ongeveer € 32,5 miljoen. Van dit bedrag wordt conform eerdere bestuurlijke besluitvorming € 8,6 miljoen ingezet in 2025 en 2026. Het restant van de tariefegalisatiereserves (ongeveer € 24,0 miljoen) wordt beschikbaar gehouden in

afwachting van de hiervoor genoemde notitie over gezonde overheidsfinanciën WSHD 2024. WSHD streeft naar een structureel sluitende begroting. Structurele lasten dienen te worden gedekt door structurele baten. Dit betekent dat de inzet van de (tariefegalisatie)reserves in de laatste jaren van de meerjarenraming nihil dient te zijn.

De totale reservepositie daalt in de periode 2025-2029 met ongeveer € 20,0 miljoen, om eind 2029 uit te komen op circa € 46,0 miljoen.

Belastingen

Hieronder zijn de benodigde belastingen op totaalniveau, per heffing en de tarieven van 2025 opgenomen. Voor meer details verwijzen wij u naar paragraaf 5.3 van de Programmabegroting 2025.

Belastingopbrengsten (bedragen x € 1 mln.)	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Geraamd in Programmabegroting 2024	208,7	226,6	235,9	248,4	258,3	263,9
Mutaties Programmabegroting 2025		3,0	10,7	19,4	23,2	23,1
Subtotaal	208,7	229,6	246,7	267,8	281,6	287,1
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		10,0%	7,4%	8,6%	5,1%	1,9%
Inzet reserve Watersysteemheffing / Wegenheffing gebouwd		-2,9				
Noodzakelijke belastingopbrengst	208,7	226,7	246,7	267,8	281,6	287,1
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar na inzet reserve		8,6%	8,8%	8,6%	5,1%	1,9%

Belastingopbrengst (bedragen x € 1 mln.)	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Watersysteemheffing	97,0	103,9	111,7	122,6	129,1	126,8
Wegenheffing	14,5	17,2	18,9	20,9	22,2	23,2
Zuiveringsheffing	96,8	105,2	115,6	123,9	129,9	136,6
Verontreinigingsheffing	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
Netto-belastingopbrengst	208,7	226,7	246,7	267,8	281,6	287,1
Inzet tariefsegalisatiereserve	-6,1	-6,5	-2,1			

De tarieven van 2024 en 2025 vertonen verschillen. Dit wordt veroorzaakt door:

- De ontwikkeling van de kosten per heffing. Dit leidt tot een verhogend effect op het tarief.
- De stijging van de WOZ-waarden op de peildatum van 1 januari 2024, gemiddeld + 3,3% voor woningen, en 0,9% voor niet-woningen ten opzichte van de ramingen van vorig jaar. Dit heeft tot een dalend effect op het tarief.
- Bijstelling van het percentage voor kwijschelding voor de zuiveringsheffing. Dit heeft een dalend effect op het tarief.

Bijstelling van het percentage kwijschelding van de zuiveringsheffing. Dit heeft een dalend effect op het tarief

De tarieven zoals hierboven in de tabel opgenomen betreffen een combinatie van bovenstaande factoren.

Het percentage van de stijging van de belastingen daalt vanaf 2028. Dit heeft te maken met het feit dat een deel van onze steeds groter wordende opgave nog verder in kaart moet worden gebracht.

Extra belastingopbrengst 2024

Door een fout van SVHW in de ramingen van de WOZ-waarden voor de begroting 2024 zijn de tarieven van de watersysteemheffing en wegenheffing voor gebouwde onroerende zaken voor belastingjaar 2024 te hoog vastgesteld. Dit heeft geresulteerd in een niet beoogde meeropbrengst van afgerond € 2,4 miljoen voor de watersysteemheffing en € 0,5 miljoen voor de wegenheffing.

In de VV van oktober 2024 is het besluit genomen de teveel geïnde belasting 2024, via het instellen van categorale reserves voor de categorieën gebouwd watersysteemheffing en gebouwd wegenheffing, terug te laten vloeien naar de categorie waar deze is ontstaan. In voorliggende Programmabegroting 2025 is dit besluit verwerkt. Zonder incidentele inzet van deze € 2,9 miljoen was de stijging van de belasting ongeveer 10% geweest.

4. Kernboodschap

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2025 en het kennisnemen van de meerjarenraming 2026-2029 verleent de VV toestemming om de genoemde activiteiten voor 2025 uit te voeren en hiervoor de vastgestelde budgetten in te zetten. Daarnaast stemt de VV in met de opgenomen geplande investeringen.

Daarbij vindt inzet van de reserves plaats voor een bedrag van € 10,5 miljoen. Hiervan is € 6,5 miljoen afkomstig uit de tariefegalisatiereserves. De stijging van de totale belastingopbrengst bedraagt 8,6%.

5. Regelgeving en beleid

Ingevolge artikel 100 Waterschapswet ligt de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 wordt van 21 oktober tot en met 4 november 2024 ter inzage en is die tevens in die periode verkrijgbaar. Deze bekendmaking zal officieel via het GVOP plaatsvinden.

Na vaststelling door de VV (27 november 2024) zal bekendmaking plaatsvinden op GVOP.

6. Historie – eerdere besluitvorming

- Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028
- Kadernota 2025

7. Financiën

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van de Programmabegroting 2025 en de paragrafen 'Wat mag het kosten' per programma (paragraaf 4.1.3, paragraaf 4.2.3, paragraaf 4.3.3, paragraaf 4.4.3 en paragraaf 4.5.3).

8. Duurzaamheid

Duurzaamheid is uitgewerkt in de overkoepelende programma's:

- Beperken op onze negatieve impact op milieu en klimaat
- Verbeteren van de klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van ons gebied
- Vergroenen en versterken de biodiversiteit
- Anders omgaan met hemelwater

Deze worden nader toegelicht in hoofdstuk 2 van de programmabegroting.

9. Alternatieven

Niet van toepassing.

10. Organisatorische en personele consequenties / OR

De programmabegroting is besproken met de OR.

Het realiseren van de opgave geformuleerd in de begroting vraagt een volledige bezetting van de aangegeven benodigde formatie. Het verschil tussen de werkelijke bezetting en de formatie wordt opgevangen middels inhuur. Ter dekking van de inhuur wordt gebruik gemaakt van de personeelslasten die geraamd zijn voor de formatie.

11. Risico- en beheersmaatregelen

In de Programmabegroting 2025 zijn, daar waar van toepassing, maatregelen benoemd.

12. Communicatie (in- en extern)

De vaststelling van de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 wordt gepubliceerd op de website en via officiële bekendmakingen.nl. Daarnaast wordt naar aanleiding van de begroting gecommuniceerd over de nieuwe belastingheffing. Hiervoor worden diverse communicatiemiddelen ingezet, zoals persgesprek, persbericht, nieuwsbericht op de website en op onze intranetsite, aandacht op online media (twitter).

13. Bekendmaking en vervolprocedure

Na vaststelling door de Verenigde Vergadering wordt de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 ter beoordeling verzonden naar Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

14. Bevoegd orgaan

Verenigde Vergadering.

15. Toelichting / kanttekeningen

Niet van toepassing.

16. Bijlagen

- Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029
- Vertrouwelijke financiële bijlage met investeringen

Vergaderdatum: 27 november 2024
Agendapunt:

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

ONDERWERP Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta van 15-10-2024;
gehoord het advies van de Commissie Waterhuishouding en waterzuivering (water)
van 11-11-2024, de Commissie Waterkering, wegen en vergunningverlening (WWV)
van 12-11-2024 en de Commissie Middelen, bestuurlijke zaken en handhaving (MBH)
van 13-11-2024;

overwegende dat:

- De Kadernota 2025 in april 2025 door de VV is vastgesteld als vertrekpunt voor het opstellen van de Programmabegroting 2025, inclusief de daaraan gestelde uitgangspunten;
- Het college van dijkgraaf en heemraden de begroting heeft uitgewerkt met aandacht voor het realiseren van de afspraken gemaakt in het Bestuursprogramma 2023-2027;

gelet op:

- artikel 77 Waterschapswet;
- artikel 99 en met 101 van de Waterschapswet;

BESLUIT:

- a. De Programmabegroting 2025 vast te stellen en daarmee de bedragen voor 2025 per programma, tot een totaal van € 265,0 miljoen aan lasten.
- b. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2026-2029.
- c. Het college van dijkgraaf en heemraden te mandateren voor het vrijgeven van de in de vertrouwelijke bijlage in kolom M met DH gecategoriseerde investeringen conform artikel 2.9 van het delegatie- en mandaatbesluit WSHD.
- d. In te stemmen met het aanhouden van een weerstandsratio van 1,2 voor het bepalen van de hoogte van de algemene reserves.
- e. In te stemmen met de volgende mutaties binnen de reserves:

Waterveiligheid

- Toevoegingen algemene reserve Waterveiligheid € 0,03 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 0,7 miljoen

Schoon & Voldoende Water

- Onttrekking bestemmingsreserve Budgetoverhevelingen € 0,3 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Baggeren € 2,1 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Onderhoud CMK € 0,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve CMK monitoring € 0,04 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 1,8 miljoen

Waterketen

- Onttrekking bestemmingsreserve Maatregelen gebiedsrendement stikstofverwijdering € 0,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing € 0,9 miljoen

Wegen

- Toevoeging algemene reserve Wegen € 0,03 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve wegen € 1,0 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve personele capaciteit wegen € 0,3 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve wegenheffing € 0,20 miljoen

Algemene Dekkingsmiddelen

- Onttrekking egalisatiereserve watersysteemheffing – gebouwd € 2,4 miljoen
- Onttrekking egalisatiereserve wegenheffing – gebouwd € 0,5 miljoen

- f. In te stemmen met het aan het college van dijkgraaf en heemraden mandateren van het inzetten van de post onvoorzien van maximaal € 0,25 miljoen met verantwoording achteraf via de planning & control producten.
- g. Ter dekking van de financieringsbehoefte het college van dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:
 - Het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening-courant verhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet van € 61,0 miljoen.
 - Het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 58,8 miljoen.

Ridderkerk, 27 november 2024

De Verenigde Vergadering voornoemd,
secretaris-directeur, dijkgraaf,

V. Bergsma

J.F. Bonjer